

Mijnheer de voorzitter. Vandaag wacht ons een belangrijke vergadering waarin het rapport van Bureau Integriteit BV, kort gezegd BING, centraal staat.

Er is voldoende over de achtergrond en de onderzoeksopdracht gezegd. Echter alvorens ik de resultaten van het onderzoek ga bespreken wil ik graag eerst het doel en de inzet van ons betoog deze avond helder maken.

Leefbaar Zeewolde wil dat we als gemeenteraad en gemeentebestuur vanavond lessen trekken uit dit rapport om er voor te zorgen dat we niet weer in deze situatie terecht komen. We kunnen alleen maar iets leren als we duidelijk krijgen wat er is misgegaan. Dat geldt niet alleen voor de procedures en actoren in het BING-rapport, maar ook voor de manier waarop de integriteitsmelding is vorm gegeven. Deze aspecten zullen dan ook in ons betoog worden aangehaald.

Mijnheer de voorzitter in het BING onderzoek staan de door diverse partijen gevolgde procedures en het handelen van personen centraal. Dat vraagt om enerzijds een zorgvuldige en duidelijke analyse van de gekozen procedures en anderzijds om een respectueuze omgang met de personen die vermeld zijn in dit onderzoek. Mijnheer de voorzitter ik heb het al eerder gezegd we kunnen alleen maar iets leren als we duidelijk krijgen wat er mis is gegaan. Om zo een analyse te maken moeten personen de mogelijkheid hebben om te reageren op dat wat in het rapport vermeld staat en wat hier in deze vergadering naar voren wordt gebracht. Als zo'n persoon niet aanwezig is wordt niet alleen de dynamiek uit het debat gehaald, maar zonder wederhoor kunnen we ook niet goed analyseren wat er is fout gegaan. Dat is voor ons dan ook de reden om het BING rapport te bespreken zonder de passages die betrekking hebben op wethouder Suithoff die vanwege gezondheidsredenen vanavond niet aanwezig kan zijn. Het is overigens niet zo dat wij de rol van de wethouder niet zullen bespreken maar wij opteren om dat in een aparte raadsvergadering te doen wanneer de wethouder weer aanwezig is. Vanuit hier wensen wij dhr. Suithoff natuurlijk een spoedig herstel.

Mijnheer de voorzitter, het weglaten van passages en informatie waarin dhr Suithoff voorkomt, stelt ons wel voor een uitdaging. De vele interacties tussen actoren maken het moeilijk om een samenhangend verhaal te schrijven wat recht doet aan de gekozen geïntegreerde parafrazering van het rapport. Toch verkiezen wij deze aanpak, de menselijke maat zou je kunnen stellen, boven een situatie waarin dhr. Suithoff geen reactie of antwoord kan geven op vragen.

Verder wordt in het BING rapport regelmatig naar een ambtenaar verwezen. In dit debat bespreken we echter de politieke rol van de ambtenaar die valt onder verantwoordelijkheid van de wethouder. Als we het dus over de ambtenaar hebben dan spreken we daarvoor de wethouder aan.

Mijnheer de voorzitter, BING, heeft via een Raadsvoorstel op 2 september 2020 de opdracht meegekregen om de integriteit van een raadslid en een ambtenaar te evalueren voor hun deelname aan een aanbestedingstraject voor een zonnepark van 15 ha in het bos bij de Groenewoudseweg. Het BING onderzoek komt tot dezelfde conclusie als de burgemeester, namelijk dat noch het raadslid, noch de ambtenaar de gemeentewet hebben overtreden; geen integriteitsprobleem dus. Dat is natuurlijk verheugend nieuws Mijnheer de voorzitter, en je zou kunnen stellen dat daarmee de zaak is afgedaan? Maar waarom staat er dan in het BING rapport op verschillende plekken dat als men geweten had dat het besluit over het zonnepark naar de raad moest de ambtenaar noch het raadslid in de commissie hadden moeten zitten. Waarom stelt de ambtenaar dat hij de wethouder zou hebben gewaarschuwd voor het feit dat een raadslid aan de commissie mee zou doen als hij had geweten dat het voorstel langs de raad zou moeten gaan (pag 34, 3e para). Waarom stelt BING over het optreden van het raadslid: 'handig is dat qua beeldvorming niet' (pagina 78, para 2), waarom staat er in het rapport van de burgemeester dat er onzorgvuldig is gehandeld door het raadslid.

Wat betekent dit nu feitelijk, onzorgvuldig handelen en niet handig voor de beeldvorming. En wat betekent het dat diverse actoren aangeven dat als men op de hoogte was geweest dat het selectieproces onderdeel was van een traject dat eindigde in een beslissing van de raad men nooit in de commissie was gaan zitten. En waarom is dat belangrijk, er is toch immers geen integriteitsregel geschonden.

Mijnheer de voorzitter, ten principale kan deelname aan een politiek proces waarbij men aan de voorkant aan een selectieprocedure deelneemt leiden tot een zekere mate van beïnvloeding aan het eind van het proces waar de uiteindelijke beslissingen moeten worden genomen. Dit kan leiden tot aantasting van de vereiste afwezigheid van last en ruggenspraak, die we bij een beslissing van het raadslid moeten verwachten. Ook de deelname van een ambtenaar aan de selectiecommissie brengt hem of haar in een lastige positie om nog een onafhankelijke advies aan de wethouder te geven.

Mijnheer de voorzitter. Het raadslid zegt dat hij niet wist dat de selectie een onderdeel was van een procedure die moest leiden tot een wijzigingsbevoegdheid (pag. 32, 3^e para), de zogenaamde "verklaring van geen bedenkingen", die langs de raad zou moeten. De deelname van het raadslid aan de commissie vond plaats op 15 april 2019 (pag. 30, 1^e hoofd). Echter, op 6 februari 2019 heeft Staatbosbeheer al in een brief aan het college aangegeven dat men (Staatbosbeheer) zich bewust was, dat er sprake zou zijn van politieke besluitvorming binnen het college en de gemeenteraad (pag. 27, voorlaatste para). In principe hadden het raadslid en de ambtenaar dit dus kunnen weten; van hun kun je ook een actieve plicht verwachten om te kijken of deelname aan een dergelijk beslissingsproces wel wenselijk is. Maar als het raadslid en de ambtenaar niet op de hoogte waren dan zou in ieder geval, zo menen wij, Staatbosbeheer de participanten van de externe commissie attent hebben kunnen maken op dit politieke

proces; temeer daar men wist dat er een raadslid en een ambtenaar “aan tafel zaten”; een raadslid die zonder last en ruggespraak zou moeten kunnen oordelen en een ambtenaar die de wethouder een onafhankelijk advies zou moeten kunnen geven. (pag.34 para 2).

Overigens was het bij Staatbosbeheer bekend dat het raadslid ook in de hoedanigheid van raadslid deelnam. Per email (15 april 2019) wordt gemeld: ‘Ik kom als raadslid van de ChristenUnie’. Dat blijkt strijdig te zijn met eerdere beweringen van het raadslid die desgevraagd verklaard dat het voor deelname aan de externe adviescommissie geen rol heeft gespeeld dat hij raadslid was. (pag.33 laatste para). Ook uit het verslag van de burgemeester (pag. 3 2e para) wordt gemeld dat het CU raadslid niet in de adviescommissie zat als raadslid. Maar: **quote** [Hij zat in de adviescommissie vanwege de expertise op het gebied van duurzaamheid. Voor het werk deed hij veel aanbestedingstrajecten voor duurzaamheid] **eind quote**. De ambtenaar zegt hier iets merkwaardigs over (pag. 35 2^e para); het raadslid zou niet aan de commissie deelnemen om zijn kennis (want en dat wordt ook verderop in het rapport bevestigd door de ambtenaar, die kennis heeft het raadslid ongetwijfeld) maar volgens de ambtenaar had het raadslid vooral zitting in de commissie omdat hij in de raad zit, in de fractie van de ChristenUnie en voor het verkrijgen van (meer) draagvlak bij de Raad. Dat lijkt toch dat de ambtenaar hier aangeeft dat de deelname van het raadslid dient om het beslissingsproces politiek te beïnvloeden.

Mijnheer de voorzitter het raadslid heeft zijn deelname niet aan de commissie BRS, niet aan de Raad en ook niet aan de Burgemeester gemeld; niet in de commissievergadering van 31 oktober 2019 toen de eerste verklaring van geen bedenkingen werd besproken (pag.59 1e hoofd) noch in de raadsvergadering van 7 november toen besluitvorming plaats vond; niet in de Commissievergadering van 14 mei (pag. 69, 1^e hoofd) of de Raadsvergadering van 28 mei 2020. Zelfs zijn eigen fractie raadde het Raadslid af om deelname aan de externe beoordelingscommissie te melden (pag. 35, 3^e para). Overigens zegt het raadslid dat hij er geen geheim van heeft gemaakt, maar zijn deelname aan de commissie ook niet expliciet heeft benoemd (pag. 36 voorlaatste para).

Het BING rapport merkt overigens op dat op pagina 111 van het participatierapport wordt vermeld dat er een raadslid bij de externe adviescommissie was betrokken en dat noch de raads- en commissieleden noch de melder, dit was opgevallen. Dit wordt op een toon gebracht van als je beter uit je doppen had gekeken dan had je het kunnen weten. Hier, Mijnheer de voorzitter maakt het BING rapport toch, ons inziens, een uitglijder. Het is niet aan raadsleden om erachter te komen of iemand wel of niet in een commissie zit, raadsleden hebben zelf een actieve plicht om burgemeester en raad te informeren over eventuele deelnames.

Mijnheer de voorzitter, Leefbaar Zeewolde heeft daar al eerder op gewezen ook ten tijde van het besluit over de verklaring van geen bedenkingen van het zonnepark Groenewoudseweg was

de raad in meerderheid niet op de hoogte van het feit dat het raadslid zich niet bij de burgemeester had aangemeld. Als deze feiten eerder bekend waren geweest dan had dit geleid tot gewijzigde inzichten die zodanig doorslaggevend zouden zijn geweest dat een andere stemverhouding te verwachten was. Dat is dus inderdaad een ongewenste beïnvloeding van het beslissingsproces. Dat bovenstaande geen theorie is bleek wel uit de veranderende posities van politieke partijen die nu in meerderheid besloten het raadsbesluit van de verklaringen van geen bedenkingen over het zonnepark in te trekken.

Mijnheer de voorzitter dat het selectieproces onder de verantwoordelijkheid van Staatbosbeheer niet goed is gegaan blijkt ook uit de deelname van de secretaris van ZeewoldeZon die desgevraagd stelt (pag 21. laatste para) dat hij met twee inschrijvers Sunvest (pag 22, 2e para), de latere winnaar, en TPSolar (pag. 26 para 3), contact heeft gehad voor aanvang van de inschrijving. Er is ook een intentieovereenkomst tussen Sunvest en ZeewoldeZon (pag 22, 2e para) ondertekend. Overigens zegt de secretaris van ZeewoldeZon dat dit op initiatief van de gemeente gebeurde om lokale betrokkenheid te vergroten. Verder stelt de secretaris van ZeewoldeZon dat dit zijn onafhankelijke beoordeling bij de externe commissie niet heeft beïnvloed. Het BING rapport in zijn concluderend hoofdstuk merkt op (pag.78 voorlaatste para) "Wij achten het, gelet op de gebleken relaties en belangen, voorstelbaar dat er vragen zijn gerezen ten aanzien van de onafhankelijkheid van de secretaris van ZeewoldeZon als deelnemer aan de Staatbosbeheer-commissie." Waarvan akte.

Mijnheer de voorzitter, heeft dit laatste iets met de gemeente te maken, niet direct, de organisatie van de aanbesteding ligt in handen van Staatbosbeheer en de secretaris van ZeewoldeZon is geen ambtenaar. Toch wil ik dit hier benoemen om aan te tonen dat het selectieproces onzorgvuldig is verlopen en deze onzorgvuldigheid de Raad met een groot informatiehiat heeft geconfronteerd. Nogmaals had de Raad wel alle informatie gehad, dan had dit geleid tot een situatie waarbij de besluitvorming in de Raad anders was geweest.

Mijnheer de voorzitter. Ik wilde graag een paar vragen stellen aan de heer Van de Beld. Mr Van de Beld als u nu kijkt naar uw verklaring in het rapport van de burgemeester en de verklaring in het BING-rapport, wat vindt u dan zelf van deze verklaringen? En wat vindt u dan van uw huidige rol als raadslid? Wat zijn de lessen die we hebben geleerd en hoe zou u het nu anders doen?

Ten slotte, Mijnheer de voorzitter, Leefbaar Zeewolde wil niet dat de Raad alleen met de personen vermeld in dit onderzoek respectueus omgaat maar ook met de zogenaamde klokkenluider, de melder. Laat onverlet dat ook bij de melding zelf bepaalde procedures voor verbetering vatbaar zijn. De melding is gedaan zonder dat men de personen in het rapport had geraadpleegd, ook niet met de burgemeester erbij. Bovendien was het rapport met de melding voordat het bij de burgemeester aankwam al in handen van een derde partij die er elk moment

mee naar buiten kon komen [dit standpunt wordt overigens betwist door melder]; dit noopte tot een zeer snelle reactie en gaf de burgemeester nauwelijks gelegenheid om te reageren.

Mijnheer de voorzitter. Ik wilde daarom ook graag een paar vragen stellen aan de melder dhr Smeets. Mr Smeets, als u kijkt naar de start van dit proces en u kijkt naar het resultaat, wat zou u nu dan anders doen? Vindt u dat het proces heeft opgeleverd wat u hoopte dat het zou doen?

Ik denk dat beide antwoorden belangrijke bijdrages zullen leveren voor het leerproces dat Leefbaar Zeewolde met deze raadsvergadering beoogt. Mijnheer de voorzitter de verbeteringen voor deelname aan commissies alsmede de melding van de procedure zullen we uitgebreid in de raadsvergadering van 11 februari bespreken.